

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Послунке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милости, віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Димитровського (Харунджани). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в насліді Гавемана.

Рукописи зберігає ся лише на пошведне застереженя. — Рекламанці неопозначані вільні від порта. — Оголошеня значинні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

**Посоа др. Дершатта про положене,
др. Катрайна про пересилене.**

(X) Навіть серед літньої спеки не замовкають голоси визначніших політиків про сучасне політичне і парламентарне положене. Перед кількома днями промовляв на сю тему проводир німецьких людовців др. Дершатта в Грацу.

Він поясняв передовсім причини чеської обструкції в державній раді, проти котрої Німці висунули яко успішне оруже обструкцію в чеськім соймі. Хоч парламентарна обструкція не є небезпечна, всеж она утрудняє парламентарне положене. Вельми немилою є обструкція для Поляків, але они не можуть найти способу, щоби її зломити. Німці мають отже задачу, з одного боку побороувати чеську обструкцію, а з другого пильнувати правительства, щоби оно не уступило Чехам. Діяльність Німців є відпорна, не зацінна. Бесідник осуджував становище правительства в справі університетских курсів італійских в Інсбруку і розпорядку про кроатскі іспити і в справі мнимого славянщєня учительских семинарий в Опаві і Цешині.

В дальшій промові пояснював др. Дершатта погляди про вигляди найближшої сесії парламентарної. При сій нагоді зійшов він на справу можливого розвизаня державної ради. Він заявив, що в найближшій сесії парламентарній імовірно вирине німецька опозиція. Міністер-президент є тої гадки: чим більше замотане, тим більше причин до розвизаня! Може розвизане послідєє наслідком октройованя. В случаю дальшого розширеня виборчого права втратили-б найбільш Німці — але зменшенє числа німецьких послів не довело-б до залишеня боротьби національної, а державна машина застановила-б ся вже задля боротьби в краєвих соймах. Др. Дершатта каже, що кождий Німець повинен держати ся провідної програми: береженє національної чєсти і національного стану посіданя! Ідучи за тими поглядами, найдуть Німці все те, що їм потреба, і відвикнуть лякати ся противників.

Збори висловили д-рови Дершатті подяку за ті виводи, а після того одноголосно ухвалено таку резолюцію:

«Збори згоджують ся зовсім з виводами посла д-ра Дершатті і просять его, щоби ужив усеґо свого впливу яко провідник одного з найбільших німецьких сторонництв політичних в Австрії, щоби в нашім прилюдіім і економічнім житю настав раз сей лад, на основі якого всі інші держави підносять ся, а без якого Австрия щораз більше клонить ся до занепаду. Збори просять відтак д-ра Дершатту, щоби він яко голова сторонництва вихіснував усю его силу в тім напрямі, щоби на случай скликаня в осєни державної ради, положено конєць зухвалим починам славянских політиків ужитєм найострійших способів, щоби тим способом можна в державній раді перевести занедбані парламентарні

тарні задачі, н. пр. ухвалити так важну і наглу реформу промислового закона. Указуючи на прапори і надії, які перед кількома роками заблєсли на нововиведеній будівлі, а також на соромній занепад одного німецького сторонництва наслідком внутрішньої гнилі і нетерпимости, висловлюють збори сподіванє, щоби всі німецькі послы ділали в користь свого народу для охорони німецького живла в Австрії».

В консервативнім Vaterland-і появила ся з тирольских консервативних кругів очевидно д-ра Катрайна) статя, в котрій він домагає ся більшої рішучости і довіри до себе правительства. Недавно скликано сєсию чеського сойму і зараз її зачинено і се було розумно, щоби покінчити з деморалізуючою роботою обструкції. Але дячого правительство инакше поступає з державною радою, де обструкція ще шкідливіша і підкопує повагу державного законодатного тіла і повагу законів та повагу держави в широких кругах і за границею? Кождий день обструкції є гріхом проти держави і народів. Маківельська думка, щоби здискредитувати парламент, навіть хочби она зродила ся в голові міністра, не могла би виправдати такої страдальности. Істория колєсь умістить поміж психологічними загадками австрійської політики ту терпеливість правительства супроти обструкції. Він радить отже примінити до народів, котрі не спосібні видати жизненну репрезентацию, голодове діченє парламентарне. Кождого року, скоро правительство скличе державну раду, повинно її сейчас відрочити, коли лише проявить ся обструкція. Конституційний абсолютизм, удержуваний на основі §. 14-го, зміг би конєчно обструкцію, бо неминучо викликав би природну реакцію народів задля недостаці парламентарної інституції. Такий вислід мусів би конєчно з часом проявити ся.

Школи на Руси.

(Дальше).

Наука язиків не була цілюю шкіл, а лишєнь ключем до вичєня ся других предметів. Граматика була першою підставою і підвалиною всіх хитростей.

Диялектика. Одні удержують, що в братских школах учєно диялектики після переводу диялектики Дамаскина, а другі, що після латинских підручників. Імовірно учєно араву після Дамаскина, а відтак з підручників, уживаних в польских католицких і протестантских європейских школах. З диялектикою учєно філєзофії, а не цурано ся також творами поганьских філєзофів, як Цицерона, Плятона, Епіктета і Арістотеля. Наука ся спонукала Витєньского до виступленя проти научаня поганьских філєзофів, а радить вичувати октоїх.

Реторика. Учєно єї аналогічно з диялектикою з початку після грецких підручників а потому після латиньских. В XVI в. можливо, що користали з Арістотеля, Цицерона і польско латиньских підручників. Памятників шкільного красомовства (не церковного) дійшло до нас не-

много і то з одной доби. В тих памятниківх суть польскі слова і звороти, але польско-латиньский вплив являє ся в них ще доволі мало. Більший вплив польско-латиньский бачимо в поєтиці і поєзії, гомілеттиці і проповіді. Переважно подибуємо панєґірики на герби і слябічні вірші.

Сі предмети належали до трівіюма Убожше представляють ся науки квадрівіюма. В якім обєзві учєно математики, не знаємо докладно. Наука аритметьки обмежалась віроятно на початкових правилах, що могли мати практичне приміненє в житю, купецтві, при пасхальних обчисленях. Уживано таких підручників, яких уживали і в других школах.

Геометрії єсли учєно, то тільки тих відомостей, котрі входили в практичний обєаг. До науки астрономії входили і другі відомости з фізичної географії, метереології, які суть в катєхизисі Лаврєнтія Зизанія.

Музика. Під музикою треба розуміти науку єспіву. В половині XVI ст. так був улав єспів, що посмєлано людий на науку до Молдавії. Братскі школи задля церковної відрави мусіли заходитись коло науки єспіву, а учителя мєли удержувати хор єспіваків. Предмет сей учєно старанно в братских школах, а видко із сєго, що будив заздрість у Єзуїтів. Особливо високо стояла наука єспіву в школах луцких.

Істория не була систематично оброблена для низших і висших шкіл, учєно єї при инших предметах.

Кромє сих єїмєх свобідних наук, наука основ православної віри стояла на першім плані а удержанє вихованків в благочєстїю було головною мєсєєю братских шкіл. XVI вік цїхує напрям реліґійности, як XVIII філєзофованя. Зв'язь школи з церквою була тоді загальна, а в єзуїтских школах ще сильніша.

Реліґійно-моральний напрям образованя перєходить через весь час науки. Паралєльно з наукою азбуки і граматики ішла наука церковного чину, читаня, єспіваня.

Яко підручники до початкового читаня служили псалтир і часослов. На заданя давано з св. єванґелія, апостолів, всіх пророків і отців церкви. В неділю і господскі празники перед літурґією мав учитель поучити о євятї і празнику, а по обідї єванґеліє і апостола. В братских школах учєно св. письма, церковного уставу з літурґікою, доґматичне і обичаєве богословє.

(Дальше буде.)

Російска шпіонажа.

(Із судової салї.)

Відєнь 29. VII. 1904.

(К) 27. і 28. липня відбував ся перед орикаючим сенатом відєньского карного суду під проводом радника Ваха голосний процес ошпіонажу. Операційною областю обжалованих шпігунів: мнимого штаб-капітана Сімеона Георгєевича Лаврова і торговельного агента Бронислава Дирча була очевидно Галичина, по якій шлєє ся чимало таких насланих чи своїх домашних чєстивців. Відєньский суд розберав сю справу на основі делеґації по мисли § 63 закона карного процесу. Обжалований «Лавров» окружив ся при розправі цілковитою таємничєстю і заперечив усе те, що у єлїдстві подав що-до свого назвиска і свого дволїтнього побуту в Га-

личині. Признав тільки своє російське походження і підданство, але на те вже вказувала пагально ціла його стать, поверховність, а особливо типічний кацапський лоб московського офіцера, як його зображують усі ілюстровані письма Європи в часі теперішньої східно-азійської війни. До повного образу його офіцерського московського характеру, недоставало тільки уніформа, з якого лежала на столі як corpus delicti одна лише уніформова блюзчина, знята з обжалованого у хвили прихвачена.

Середнього росту, 36 літ віком, руський, жмурить все праве око, видко недуже, і втирає його раз-по-раз білою хустинною, яку держить цілий час в руці. Говорить по польськи, але дуже лихо, так як Москаль, що навчився тої мови зі слуху. Офіцером був видко стаціонований серед польського населення. З ходу розправи дізнаюся, що «Лавров», обходячи по усім усюдам Галичину, послуговувався і нашою мовою. Імовірно він родом з українських губерній... Мої здогади потвердив мені і його оборонець, знаменитий адвокат др. Герцберг-Френкель, котрий один має довірєнні інформації щодо особи обжалованого, але держить ся також системи таємничості свого клієнта. Впевняє тільки, що є тут діло з визначним офіцером і московським «патріотом». Сей і робить собою по-важне вражінє.

За те другий пташок, вже зовсім обличений типок шпіона. Молодий, цікавий, бесідливий Ляшок, кине ся жваво до всього і на все, з чого тільки добуде гріш на легкодуже, буйне житє. Він хватить і агентуру машин у Зінгера і агентуру асекурації тов. «Гізелі», але очевидно обманить і спроневерить, де запопаде. Не потурає також і ліпшим інтересом, який усміхає ся з Варшави за шпіонажу краківської кріпости. І так він опинив ся під обжалованєм, більше скомбінованим чим його товариш, бо у него крім змаганя до шпіонажі ще і злочин обману і спроневерства.

Поважному «Лаврову» вельми не мила на лаві обжалованих спілка з таким австрійським хлистом, а ще і простим мошенником як Дирч, що скверностю своїх злочинів із грошелюбности затемнює йому цілу авреолу його «патріотичних» подвигів в хосен своєї держави, Росії. Тому він видимо негодує в душі на свого товариша судьби. Дирча боронить також первостепенна сила звисний адв. др. Ельбоген.

З акту обжалованя дізнаємо ся ось які подробиці: 17. мая 1903. приловив у Щакові надзорець скарбової сторожі якогось чоловіка, що бігцем хотів перебрати ся мостом на ріці Пшемші на другий бок до Росії. Прихоплений подав, що він робітник і зве ся Йосиф

Хроцький, а що мав на собі московську офіцерську блюзку і говорив тільки по московськи, залвив надзорець, що його арештує, і відставив підозрінного до Щакови. Тут повторив приловлений, що зве ся Й. Хроцький, походить з Ціханова, а до Галичини зайшов, аби відвідати відпустове місце Кальварію. Близше не міг подати нічого, паперів ніяких у него не було, отже відставили його до Кракова.

В Кракові він нічого більше не хотів сказати, але в тім часі, як сидів в поліційнім арешті, звернув на себе особливо підзори тим, що трібував вислати звіттам письмо під адресою: «Г. — Город Кієгеф. Романовському. — Ф. Розеталь». Зміст письма був: «Дорогий друже! Прошу тя, задержи ті річі; я потеряв надію в Австрії. — М. К. Краків, поліція».

Переслухуваний опісля подавав, що він прибув з Америки, куди вимандрував перед 9 роками.

Тимчасом 5. серпня 1903 приставлено до поліційних арештів молодого чоловіка, котрого приловлено, бо не міг вказати свого прожитку ані не мав ніяких легітимацийних грамот. Сей подавав, що він є «Владислав Налєч Гжеціцкі» з вилєнської губернії, та є сином поміщика в Конгрєсєвці, що утік з Варшави, аби его не арештували за «політичне».

15. серпня відкликав сей Гжеціцкі попередні свої депозиції та назвав ся вже Володиславом Воронєцким, родом з Вільна; він вже від сего року житя жив зі своїм арештованим батьком в Петербурзі. Вернувши по 11 літах до Варшави, був там на медицині, але покинув те студію і вступив до поліційної служби. Поліційним органом був приділений одній високій військовій личности і мав надзирати тих, що приїжджали до Варшави з Прусії та з Австрії.

По якімсь часі дістав він від тої личности (він назвав єї по імені і шаржі) приказ відіхати до одної кріпости і перевести таку місію:

«В ваграничній кріпости (Кракові) перебуває в поліційнім арешті чоловік, звисний там під назвиском Хроцького. Его спіймали перед чотирма місяцями на самій границі, імовірно тому, що мав на собі блюзку, яку тут носять урядники. Сей чоловік украв на австрійській границі дуже важні папері і розходить ся о те, аби дізнати ся від него, де він їх украв, а опісля ті папері тут приставити. Ему вільно при тім видати до 2000 рублів, які ему доручати певний військовий на границі».

Дальше подав Гжеціцкі, що з певного жерела ему звисє, що той Хроцький є московським офіцером, що був у службі для шпіонажі та вже в Галичині, особливо в тамошних кріпостях поробив важні фотографічні знімки.

У виконаню сеї місії він справді приїхав до Галичини і старав ся добути ті папері, але мав намір віддати їх не Росії, але Австрії, бо у него була жадова мєста на Росії за свого батька. (Подібно виправдував своє шпіунство звисний шпіон Осолівський).

По своїм арештованю і відставі до поліційних арештів він сейчас пізнав Хроцького, шепнув ему стиха назвиско тої військової личности, що его вислала, але дістав від Хроцького одвіт, що він не видасть паперів.

3. і 4. вересня 1903 признав притиснений Дирч опять, що він є військовим шпіоном Росії та заявив, що его вислали до краківської кріпости з окремою місією.

При тім розказував з усякою точністю та з усіми подробицями, що его вже від року приспособили до сеї служби, що він вже мав зносини з австрійськими шпіонами в хосен Росії та що его вислали у військових цілях щоби тоді, як вже показав ся здібним в поліційній шпіонажі.

Его головною задачею було виглядіти і збирати папері та грамоти, які відносять ся до граничних кріпостей, особливо до означеного їх фронта. Крім того мав він вислідити і начертати ті площі, на яких находили ся мости, дороги і будинки. Звістки свої мав посилати своєму приказникови шифрованим письмом.

Удїлева інструкція була після признаня Дирча вельми основна. Его наставник поучив его точно на основі пляну тої граничної кріпости (Кракова) і означив на тім начерку ті точки, на які Дирч має звертати особливо вірко увагу. Велєно ему виступати в характері медика скомпромітованого політично. Мав навязувати зносини з офіцерами і підофіцерами, виступати при тім гонєтно, також заходити до монастирів і так прямувати до витиченої ціли.

Відставлений до суду, признав Дирч, що був в порозуміню з військовими представниками Росії, твердить одначе, що бажав провідати які тайни, аби їх опісля переказати австрійським властям. Зносини свої з тими московськими кругами зобразив він зовсім так, як поперед у поліційних протоколах.

(Дальше буде).

Япаньско-російська війна.

В битві під Дашічао

мало бути Росиян лише 30.000, а япанський ген. Оку мав до розпорядимости 150.000 війська. Ген. Курошаткин, вислаючи 30.000 війська до бою проти 5 разів численнішого ворога, мав видко

Стефан Біліський.

Релігійно-моральні засади в творах Т. Шевченка.

(Дальше).

Усюди пекло, що «Данта старого могло-б здивувать». Усюди мовчать люди, забиті в кайдани. А корінь нужденної долі України в загально національній і соціально-моральній темноті панів людей. Моральна гниль заволодїла до того степеня висіною верствою, що хоч поет «і день ніч» плаче «на розпутьях велелюдних», так все на дармо — всі оглухли. У всякому організмі добачає поет зарід смерті і не знаходить на Україні

Ні тихої хатиночки
В забутому краю,
Ні тихої долиночки,
Ні темного гаю;
Ні дівчини молоді
Й малої дитини
Я не бачу щасливої...

Все плаче, все гине! (І. 268).

Перед вашими очима ширшає страшна пропасть моральної гнилі в «Катерині», «Наймичці», «Княжні», «Марині», «Мат-ери покритці», «Варнаку» і інших. — Пани, що мають право уважатись за інтелігентних, що винні визначатись якимись висшими, благороднішими чувствами, що повинні вінци своїм моральним житєм вка-

зувати меншим братьям дорогу до щастя, вони як-раз причиняють ся до морального пониження і до упадку низших верств. Здирають злочинною рукою одежу чистоти-непорочности з сільських дівчат, і осолодивши свої хвиливі, звїрські похоти, кидають на погорду людську. А приходять їм то дуже легко, бо непорочне жіноцтво України-Руси звиряє ся скоро з любови розумнійшому і світовому чоловікови, вірить в солодкі і обманчиві слова, сподїє ся знайти на будуче, уневнений лицемірською присягою під сильною рукою і могучим захистом уводителя, захист, манить ся золотими мріями ідеального щастя, а тимчасом панич-недолюдок, або московський солдат використовує святую любов підло і огидно, заспокоює свої пристрасти, кидає або по нашому «віставляє на бруку» та лишає нещасливій дівчині дві дороги до вибору: або як Наймичка коротати покутниче життя у наймах, або як Катерина кінчити його з розпукки у холодних філях води, а дитя-байстря полишати під тинном на долю-недолю.

І так бідний, опущений нарід, ховаючи цілу свою інтелігенцію в своїм серці і в своїй чутливості, виставлений є на моральне пониженє через висші, морально зіпсовані верстви.

Одинока гарна ціха в життя українського народа: чутливість та нахил серця до горячої любови, виходить йому на власну шкоду і стає ся густо-часто причиною нещастя і найглубшого морального упадку українських дівчат.

Поки села,
Поки пани в селах, —
Будуть собі тиняти ся

Покритки веселі

По шинчочках з Москалями, (II. 127).

Так зняв поет одну найтяжшу слезу з карих оченя і освітив ю силою своєї любови так чудово, що заляла усі серця людські. Одним замахом зірвала Шевченкова Муза завісу житя народного; «і страшно, і солодко, і боляче, і смачно було зазирати ту» можна повторити за Костомаровом. Бідна селянка стала героїнею, покритка мученицею, уводитель негідником-злочинцею. Крім сего належить ще піднести і то, що усі твори того рода, як Наймичка, Катерина, Відьма, написані в біблійною простотою і перенизані чисто християнськими засадами. В «Наймичці» пробиває ся зараз на веселі, що знехтує цілковито своє «я» перед світом, що буде покутувати ціле житє за гріх, щоб лише взнестись до ідеалу матери і виплакати долю для сина:

»Дитя мов, мій синочку,
Нехрещений сину!
Не я тебе хрестати му
На лиху годицу, —
Чужі люди хрестити муть,
Я не буду знати,
Як і зовуть... Дитя мов!
Я була багата...
Не лай мене! молати мусь,
Із самого неба
Долю виплачу зльозами
І пошлю до тебе!» (І. 271).

(Дальше буде).

на меті здержати его в поході лише якийсь час, аби головна сила его армії могла ліпше забезпечити ся коло Ляояну. Там прийде, здається, до рішальної битви. — Агенція Гаваса доносить, що в битві коло Дашічао вистріляно величезну силу пушочних набійв. Китайці оповідають, що в тій битві полягло до 10.000 Японців.

3 Порт-Артур.

Коли льондонська преса пуская яку качку, то все подає її яко «певну» вість з Чіфу. Дня 30. м. м. оповідав «віродостойний» Китаєць одному купцеві в Чіфу, що Японці по кровавих битвах, ведених від вторника до пятниці здобули всі форти коло Порт-Артура з виїмкою тих, що лежать на «Золотій Горі». Страти по обох сторонах мали бути величезні. Того самого дня мала до Чіфу приплисти китайська джонка, а прибувши Китайці розказували, що Японці здобули того дня також «Золоту Гору» і мали при тім необчислимї страти. Вісти про здобутє Порт-Артура є однак зовсім неправдиві, бо навіть телеграми з Токіо доносять, що Порт-Артур не попав в руки Японців, лише, що атаки Японців є завзяті, та що в них згнуло аж 5 японських офіцирів, а 41 офіцирів є ранених.

Владивостоцка ескадра.

З Льондона доносять, що після вістий з Токіо, фльота адмірала Канімури заатакувала владивостоцку ескадру в проливі Сусіма і мала затопити один російский кружляк. Прочі кораблі утїкли, а японська фльота не могла їх гнати, бо є в вельми нужденнім стані. Машини мають бути так ушкоджені, що кожда вимагає направи, тому японська фльота мусить довгий час відпочивати.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглистих та о приєднуванє нам нових передплатників.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат. Ілля прор.; рим.-кат. Пр. Д. М. Ангельс. — В середу: руско-кат. Симеона юрод.; рим. кат. Знайд. св. Стефана.

— **Читальня „Просвїти“ в Сколім** устроєє в неділю дня 7. с. м. в «старій школі» в Синевицьку вижнім вechерницї в XLIV роковини смерти Тараса Шевченка, з отсею програмою: 1) Вступне слово, Вп. др. Андрій Чайковський. 2) а) Лисенко «Козаченьку куди йдеш? б) Колеса «На вулиці дудка грає», мшані хор. 3) Шевченко: «Думи мої» деклямація п. на Билень. 4) Колеса: «Дівчина і рута» мужеский хор. 5) Лисенко: «Рове та стокне» барітонове сольо Г. Терещенко. 6) Лаврівський: «Річенка» мішаний хор. 7) Шевченко: «Іван Підкова», деклямація п. І. Гребеняк. 8) Лисенко: «Молитва», живочий хор. 9) Коцлов-Глинка-Людкевич: «Ох не куш», дует на тенор і бас. 10) Галь: «Віддала мене моя матінка», мужеский хор. Лисенко: «Дума» тенорове сольо п. Шута. 11) Тогольницький: «Quodlibet» з народних пісень, мішаний хор. Ціна місць: Крісла І-рядні 2 К, II-рядні 1-40 К, III-рядні 1 К. Вступ на салю 50 с, для селян 30 с, діти платять 20 с. — Початок точно о 8. год. з вечера.

— **«Соколи» при забаві.** В Лисиничах коло Львова відбув ся вчера фестин і аматорське представлєня, устроєні тамочною пожарною філією «Сокола». Був се фестин велїчавий і так численний, яког мені ще не доводило ся бачити. Крім майже всіх селян місцевих, прибуло поверх сто членів винницкого «Сокола» дївчат і хлопцїв, велике число Соколів і Соколок з Підборєць і кільканайцять осіб зі Львова. Забава під проводом львівских Соколів протягла ся до пізного вечера, почім місцеві аматори відограли удачно «Арендаря», штуку в трех актах. До виважєніє вистави причинили ся найбільше місцевий учитель п. Яворський і агент «Дїстра» п. Давило Вендеш. На жаль, лише добір штуки був фатальний, бо акція в «Арендарі» банальна без порівнаня, а мова низше критика. Наша народна драматична література не є вже тепер така убога, аби аж треба вибирати «Арендаря» з видавництва Качковського.

— **3 житя бразилїйских Русинів.** Курїтїбська «Gazeta polska w Brazylii», яка довгий час зовсім мовчала про тамошних Русинів, замістила в числі з 2. лаяна с. р. цікаву відозву Русинів замешкалих в Курїтїбі. Відозва звучить дословно в рускїм перекладі ось як: Любі Братя Русини! Отсею звїщаємо Вас, Любі Родимці, що

на загальних зборах, які відбули ся дня 26. с. м. (червня — *Ред. Русс.*) в Курїтїбі, ми порішили дорогою добровільних складок зібрати потрібний капітал до заснованя рускої друкарні в Курїтїбі. В тій цілі вибрано Комїтет, до якого запрошено отсєх горожан: на голову п. Івана Занька, на заступника п. Дмитра Иванкова, на скарбника п. Василя Кашубу, на секретаря п. Павла Липку, на заступника п. Івана Коцюмбаса, на контролєра п. Івана Кутного, а на заступника п. Тимка Купчака. Заряджені на місци складки дали отсеї висліди: зложили Іван Занько 15 мільрейсів, Софрон Горошук 10 мільр., Стан. Завадзкий, 10 мр., Ів. Коцюмбас 5 мр., В. Квасиньский 5 мр., Ів. Купчак 5 мр., Алекс. Любай 3 мр., Ів. Кутний 2 мр., Андр., Станкевич 2 мр., Павло Липка 2 мр., Т. Купчак 2 мр., Дм. Іванків 1 мр., Гринь Семчук 1 мр., Ст. Артия 1 мр., Матв. Юзек 1 мр., Алекс. Станкевич 1 мр., Петро Купчак 5 мр., зібрано в товаристві (Читальня «Просвїти» — *Ред. Русс.*) 1-5 мр., разом 68 мільрейсів. Любі Братя! Чи ж маємо Вам прогадувати, які є наші обовязки? Чи ж маємо Вам доказувати потреби заснованя в Курїтїбі рускої часописи? Уважамо се за непотрібне, бо вірямо, що всі однаково розумїємо наші обовязки, як і то, що ніхто нам не поможе, що на нікого не можемо числити, лише на себе самих. Коли схочемо, то все зробимо. Нинї звертаємо ся до Вас, Братя, з жаданєм помочи. Маємо надїю, що на нашій колонїї, або утворить ся комїтет, або й поодинокі кождий наш брат, кождий чесний патріот, кождий, що не встидає ся звати Русином, займе ся збиранєм складок на цілі, яка є для нас великою і сьвятою! Від нашої часописи мусимо зачати працю околом прибудженя наших сплячих братів! Отже вперед з надїєю і вірою в ліпшу будучину — до брата! Жертви можна посилати прямо до Комїтету на руки скарбника Івана Купчака ул. Serito Nr. 82 або до редакції Gazetypolskiej, де будуть оголошувані всі надіслані жертви хочби найдрїбнїйші. Гроші буде ся складати в касі ощадности. *Комїтет*. — Ся відозва є ознакою, що вже устала ворожнєча межа певною групою сьвітских Русинів а оо. Василяна ми, яку внїс був до Парана п. Петрицький, брат редактора зі Львова. Здаєсь, що на вічу в Курїтїбі з дня 26. червня, про яке ми ближших вістий поки-що не маємо, полагоджено справу роздору успішно для добра рускої справи в Парані. Про се вревняє нас ліста складок, на якій, попри імена давних прихильників п. Петрицького находимо брата Софрона Горошука Ч. С. В. В. і п. Квасиньского, секретаря австро-угорского конзуляту а бувшого учителя в Василянській рускій школі в Прудентополіс. Замїтним є також, що курїтїбська Gazeta polska замістила сю відозву.

— **Рільничо-економїчні виклади для сьвящеників.** Під покровом Его Ексц. Високопреосьвящєного Митрополита Андрея гр. Шептицького, заходом «Економїста» в порозумїню з товариством «Сїльський Господар» в Олеську, відбудуть ся у Львові осєнию (в другій половинї вересня через 3—4 дні) рільничо-економїчні виклади. Виклади, що обіймуть тільки найважнїйші економїчно-господарскї питання, будуть вєсти ся в двоє напрямх: а) справи суспїльно-економїчні, дотикаючі напу діяльність громадах; б) найважнїйші справи господарства сїльского, о скїлько они підходять під інтерес поодиноких дрїбних господарств. Програма викладів: I) Виклади, дотикаючі справи суспїльно-економїчні. 1. Загальний образ економїчно-господарских відносин наших дрїбних господарств, др. М. Коцюба. 2. Парцеляція, о. Тит Войнаровскій з Балинець. 3. Комасация, о. С. Онашкевич з Хишевич. 4. Мєлїрація, інженер Вил. краєвог А. Корнєля. 5. Каси позичковї, І. Петрушевч. 6. Крамницї, І. Петрушевч. 7. Сплїки молочарскї, А. Гарасевич. — II) Виклади, обнимаючі найважнїйші справи господарства сїльского. 1. Найважнїйші точки з заряду господарского в примїненю до господарств сьвящеників, о. А. Глодзїнський. 2. Штучнї навози, їх торговля і контроля, о. І. Раковскій. Кореферент зі Сплїки для господарства і торговлі в Перемишлї. 3. Значїне сїножатчї і їх урара, о. І. Раковскій. 4. Знаради господарскї. Тема до дискусїї вільної. 5. Годівля товару, найважнїйші точки тої галузи в примїненю до наших відносин в дрїбних господарствах, др. М. Коцюба. 6. Годівля дробу, о. А. Паславскій з Ярослава. 7. Пасїчняцтво. Практичнї вказівки тої області, о. Н. Михалевич з Чернедева руского. 8. Садївництво і огородництво. Найважнїйші питання, о. А. Глодзїнський. — Призначений час буде використаний в той спосіб, що перед полуднем будуть відбувати ся виклади теоретичнї, а пополудни дискусїї на тему виголошенних викладів. Редакція «Економїста» просить проте сїюдїваних учасників, щоби до дискусїї зволіли зібрати найбільше фактів з практичногосподарства і нашого житя суспїльно-економїчного, а тоді дискусїї стануть найціннїйшим доповненєм теоретичних викладів. Днї і години викладів оголосять ся пізнїйше. Виклади будуть безплатні, помїщенє дістануть всі учасники безплатно в рускій духовнїй семинарії — де будуть відбувати ся виклади. Зголошеня приймає вже

тепер редакция «Економїста». Ліста зголошенє замкне ся тиждень перед викладами. Участь в викладах можуть брати сьвященики зі всіх трех дїєцезїй, а яко гості всі ті особи, що займають ся справами економїчно-господарскими.

— **Пожарний „Сокол“ в Задарові,** бучацкого повіта, засновано на статуті львівского «Сокола». Ц. к. намїсництво вже затвердило статут.

— **Нафтовий страйк в Бориславі,** здає ся, скінчить ся в сїм тижнї. Робїтники в воскових закопах Лендербанку повернули нинї до праці, бо дирекция копальнї воску Лендербанку оголосила, що сповнїть прирєченя, данї робїтничим делегатам начальною властїю у Віднї. Що до нафтових робїтників, то радник Піводкїй заявив їх комїтєтови, що правительство запоручає робїтникам отєї їх желаня: будову мешкань, водопроводи, купелї, будову шпиталї і основанє каси хорих. Вчєра зїбрали ся страйкарї на вїче і по рефератах комїтєту приняли до відомости запоруку правительства що-до сповненя їх рєчинєвїх жадань і ухвалили витривати при жаданю скорочєня дня праці на 8 годин і домагаги рішучо, щоби всіх страйкуючих прийато назад до роботи. Єсли властїтелї на то згодять ся, то страйк покінчить ся.

— **Енергїчний заступник.** Gazeta kołomyjska з признанєм зазначає, що теперїшнїй заступник бурмїстра і вїдєбурмїстра в Коломїї, які виїхали на відпустку, ассєсор др. Лєсь Кульчицький, чоловік молодий, енергїчний і охочий, взяв ся огнїсто до праці. Повно его всюди, пише Г. К. «по уряднїчих бюрах, на комїсїях, на торжї, навїть о 6. год. рано при робїтничих мїтлах. Др. Кульчицький видав також розпорядженє що-до чистого удєржуваня подвїр і що-до прочищеня подвїр в домах з легко запальних матерїялів. Такій бурмїстр придав би ся не лише Коломїї, і всім иншим мїстам, бо деякі з них се непорупнїми колоди спосїбнї до браня пенсїй, але не до праці.

— **Передплата газет через почту.** Незадовго появїть ся розпорядженє, на основї котрого можна буде замовлати часописи і періодичнї видавництва в почтових урєдах, як се водить ся за границєю. Поки-що почтові уряди будуть приймаги лише принумєраційнї зголошеня та належитїсть за прєчумєрату і відсылати їх до адмїнїстрацій дотичних часописи, котрі будуть уладжувати дальшу часть діла. В слїд за тим наступить реформа на загранїчний спосїб. За границєю іменню висїлають редакції газет свої виданя без опасок у відповіднїм числі до поодиноких почтових урєдів, котрі розсїлають їх передплатникам.

— **Квалїфікаційний іспит для учителїв народних шкїл** рознічє ся перед іспитовою комїсїєю у Львові дня 20. вересня с. р., а для учителїв вїдїлових шкїл дня 11. жєвтня. Поданя осмотрєні в приписанї документи треба вносити найпїзнїйше до 10. вересня с. р.

— **Бездимнї льокомотиви** є послїдною новоєтнєю в області зєлїзничого руху. Винахїдником таких льокомотив є американський інженєр Гольдєн. Кїлька льокомотив, зладженых після системи Гольдєна, їздить тепер на пробу коло Льондону. «Бездимнїє» походить звїдєси, що в льокомотивах палить ся не углєм, але зовсім окремим, штучно сфабрикованим матерїялом. На всьакїй случай і сей винахїд є доказом поступу.

— **Конкурс.** Віділ Руского Товариства педагогїчного у Львові, розписує сим конкурє на на прияте учеників до «Інститута під покровом св. О. Николая» на рік шкїльний 1904/5. Приймаги ся будуть ученики середних шкїл, сини члєнів Руского Товариства педагогїчного. До поданя долучити треба: 1) метрику хрєщєня ученика, 2) сьвїдоцтво шкїльне з послїдних двох курсів, 3) деклярацію що-до місячної заплати, котра вносить 40 К, 4) 2 К, на видатки корєспондєнційнї, 5) хто не єсть члєном Руского Товариства педагогїчного, 2 К на вписове і вкладку річну до того товариства. Всякі поданя адресувати треба до відїлу Руского Товариства педагогїчного у Львові, ул. Театїньска ч. 19, на руки настоятеля інститута проф. Федева. В склад комїтєту, займаючого ся ведєнем дїл Інститута входять на рік 1904/5: о. крилошанин Іван Чапельскій, проф. Ілля Кокорудз, др. Антїн Хомиг, др. Стефан Федак, о. катєх. Леонїд Луїжницкий і Кость Паньконскій. Інститут дає своїм вихованкам: а) помешканє, харч, опал, сьвітло, послугу, пранє за доплатою 1 К місячно; б) доставляє їм — о скїлько на се дозволять фонди — книжок і приборїв шкїльних; в) управляє їх вихованєм, стараєсь о добре домашнє і товариське повєденє; г) улекшує їм науку шкїльну і наглядає єї під доглядом домашних сталих директорів; д) доставляє вихованкам нагоду придбати инних відомостий, теоретичних і практичних. Час вносити поданя о прияте визначує ся до дня 10. н. ст. серпня 1904. (Поданя мають вносити також і теперїшнї питомці).

— **Дрїбнї вїсти.** Вїнчанє п. Івана Лабача, укїнченог боґослова, з п-ною Марїєю Буриадз відбуде ся 7. серпня в парохїяльній церкві в Олівїї-Королївцї (почта, ст. зєл. і тел. Городєнка. — Вїнчанє п. Володимира Лапїцкого, укїнченог бо-

гослова, з п-ною Ярославою Величківною відбуде ся дня 9. серпня в Медичах. — Вінчане п. Антона Маркевича, ц. к. судового авскултанта, з п. Анною Жульською, відбуде ся дня 2. серпня о 6. вечером в гр.-прав. катедральній церкві в Чернівцях.

— Родимці! Не забувайте на приватну жіночу семинарію у Львові, удержувану Тов-ом педагогічним і присилайте постійні жертви! Вписуйтесь громадно в члени сего Товариства і впривуайте залеглости. Вписове вносить 1 К. Пренумеруйте часопись для дітей „Дзвінок“ і часопись „Учитель“, так щоби они могли при більшім числі передплатників стати на ще висшій щаблі і відповісти всім бажанням свідомих читачів. Адреса касира: А. Алиськевич (ул. Кохановского 15 Б.)

В кожній рускій хаті повинна бути на стіні мала всеї Руси-України, видана Р. Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.). Коштує лише 40 сот. Молодіж при науці чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

Посмертні оповідки

— Михайло Дрогомирецький, адюнкт при державній залізници в Живці, упокоїв ся дня 28. липня. Покійник перебув 18 літ на Мазурах, засланий там за «взглядудф службових». Чоловік правого характеру, щирій патріот, посилав діти до шкіл на Русь. В. в. п!

Телеграми

з дня 1. серпня.

Будапешт. Угорскій сойм веде тепер дискусію над бюджетом міністерства просвіти.

Рим. Osservatore Romano оголосив в суботу ноту: Французькому правительству подобало ся добачити порушене конкордату в папскім письмі до французьких єпископів, яке мало цїху чисто дисциплінарну. Французьке правительство рішило ся отже зірвати дипломатичні зносини з Апостольскою столицею і нині повідомило про те в дотичній ноті кардинала-секретаря.

Париж. Figaго пише в справі зірваня дипломатичних зносин Франції в Ватиканом, що від тепер президент міністрів буде іменувати єпископів без порозуміння з Ватиканом, а новоіменовані єпископи можуть описля просити о затвердженє Ватикану.

Париж. Міністер заграничних справ Делькассе звістив в суботу папському нунцієви в Парижі, що супроти зірваня дипломатичних зносин Франції з Ватиканом, єго місця в Парижі є непотрібна.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажалоци, щоби в кожній рускій хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видає семі днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з волоченими вистісками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських кляєнків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Морелі

вибрані висилає в 5 клг. кошиках оплатно по 3 К 50 с. за побранем почтовим.

Прому о вчасні замовленя

ІВАН СТЕРНЮК

купец
в Заліщиках.

100(14-14)

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

ДО БРАЗИЛІ!

драма з галицького, еміграційного руху в 4 актах. — Ціна 80 сот.

„Діло“ (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фойєттоні про сю драму: Сам предмет цікавий і амальованє єго сиради артистичне. Тенденция прехороша. Се здає ся одинок драматична штука у нашій літературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганями. Она може мати превеликій користь являю передо сїм на наше селянство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміграції є ще завжди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропільській книгарни у Львові.

Найновіший твір

Л. Лопатинського ПАРАЦЯ

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпанім ювільним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедия збогачує знатно галерию тивів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії уносльдженим педетепою, але противно має нагоду посьміятися трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної свідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміювані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4% і 4 1/2% листи Банку красового
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні і велікні рентн державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Товариство „Просьвіта“ у Львові

відичало ся в сїм році виданя, якого потреба для всеї нашї суспільности дуже діямаючо дає ся відбувати. Іменно під редакцією голови Товариства „Просьвіти“ проф. Юліяна Романчука мають видавати ся твори наших найзнаменитших письменників в цілі їх спопуляризованя. Перша книжка, яко том I. „Рускої письменности“, обнимаючий твори Котляревского, Артемовского-Гулака (межи ними і зовсім ще незнані) і Гребінки, з портретами і короткими житєписами авторів вже появила ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор., в найгарнійшій оправі 1-50 кор. На пересилку поштово долучати треба 30 сот. більше. Висилає ся тільки за попередним надісланем грошей або за побранем почтовим (Nachnahme).

Позаяк наклад виносить всего 3000 примірників, проте просимо спшати ся з замовленнями.

Дстати можна в Канцелярії Товариства „Просьвіти“ у Львові, Ринок 10.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в цупілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк крайвий і каси ощадности.

АГЕНЦІИ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де єще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЄ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну провізію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі „Просьвіти“.